

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра української мови та мовної підготовки іноземців

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

Вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ, КОНЦЕПЦІЇ та СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ НАУКИ

Рівень вищої освіти : Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань : В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність : В11 Філологія
Освітня кваліфікація : Доктор філософії з філології
Освітньо-наукова програма: «Філологія»

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія, концепції та сучасні досягнення науки». Одеса : ОНУ, 2025. 23 с.

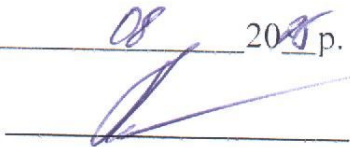
Розробник:

Марія Львівна ДРУЖИНЕЦЬ, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та мовної підготовки іноземців.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри української мови та мовної підготовки іноземців

Протокол № 1 від "18" 08 2025 р.

Завідувач кафедри
проф.

Тетяна КОВАЛЕВСЬКА

Погоджено із гарантом

ОНП Філологія

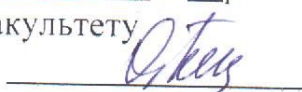
проф.

Валерія НЕКЛЕСОВА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) філологічного факультету:

Протокол № 1 від "18" 08 2025 р.

Голова НМК філологічного факультету
доц.

Ольга НОВАК

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови та мовної підготовки іноземців

Протокол № від " " 20 р.

Завідувач кафедри

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови та мовної підготовки іноземців

Протокол № від " " 20 р.

Завідувач кафедри

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Денна форма навчання</i>	<i>Вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 3	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність В11 Філологія Освітня кваліфікація: доктор філософії з філології Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)	Обов’язкова дисципліна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	18 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	14 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		88 год.	88 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Історія, концепції та сучасні досягнення науки»: комплексно представити основні напрями та концепції розвитку в сучасній науці, зокрема в мовознавстві, що сприяють формуванню системи знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей особистості, які зумовлені цілями й потребами суспільства з урахуванням перспектив розвитку науки та техніки.

Завдання викладання навчальної дисципліни «Історія, концепції та сучасні досягнення науки»: 1) висвітлити теоретико-методологічні основи, питання методики, технології й організації мовознавчої науки; 2) сформувані теоретичне й практичне підґрунтя для ефективного, кваліфікованого усвідомлення структури наукового пізнання та наукової картини світу; 3) створити інтелектуальну базу для розуміння концептуальних наукових підходів; 4) схарактеризувати роль мовознавства в системі гуманітарних наук; 5) проаналізувати історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні; 6) представити історію українського мовознавства в іменах і визначити знакові постаті в сучасній мовознавчій науці; 7) схарактеризувати концепції розвитку сучасної мовознавчої науки; 8) визначити проблеми сучасного мовознавства; 9) представити Одеську лінгвістичну школу, її дослідження та завдання; 10) сформувані професійно-педагогічні навички та вміння, які необхідні аспірантам для їхньої майбутньої наукової роботи; 11) розширити світогляд аспірантів за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняної та зарубіжної лінгвістики; 12) удосконалити практичну й теоретичну підготовку аспірантів за рахунок надання необхідного мінімуму теоретичних знань про основні напрями досліджень у площині сучасного вітчизняного й зарубіжного мовознавства, новітніх досягнень у мовознавстві, історії становлення світового й вітчизняного мовознавства; 13) сприяти формуванню нового типу науковця, спроможного виявляти актуальні мовні процеси, а також концептуальні підходи до їх аналізу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

а) інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

б) загальні компетентності (ЗК) :

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК 07. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів;

в) фахові компетентності (ФК):

ФК 01. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 03. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК 05. Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

ПРН 01. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН 02. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН 03. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію;

ПРН 04. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології;

ПРН 06. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів;

ПРН 08. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.

ПРН 09. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.

ПРН 010. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).

ПРН 012. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен
знати :

- основи теоретичної бази та термінологійний апарат курсу;
- довідкову літературу з питань сучасних лінгвістичних досягнень;
- структуру наукового пізнання та наукової картини світу;
- історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні;
- історію українського мовознавства в іменах;
- знакові постаті в сучасній мовознавчій науці;
- здобутки вітчизняного, європейського й світового мовознавства;
- концепції розвитку сучасної мовознавчої науки;
- проблеми сучасного мовознавства;
- Одеську лінгвістичну школу, її дослідження та завдання;

вміти:

- використовувати здобуті навички та знання на всіх рівнях професійної діяльності;
- характеризувати концепції розвитку сучасної мовознавчої науки;
- визначати проблеми сучасного мовознавства;
- виявляти актуальні мовні процеси та аналізувати їх;
- визначати концептуальні підходи до аналізу мовних процесів;
- визначати основні орієнтири дослідження мовних і мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики;
- інтерпретувати нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень;
- оцінювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої науки.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Історія становлення та розвитку науки (мовознавчої зокрема)

Тема 1. Наука, її виникнення й еволюція

Поняття, функції та завдання науки. Наукознавство як система знань. Поняттєвий апарат, класифікація наук. Структура наукового пізнання. Наукова картина світу як результат наукового пізнання. Тенденції та шляхи розвитку сучасної науки (диференціація й інтеграція в науці).

Тема 2. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час).

Мовознавство в системі гуманітарних наук. Виникнення та формування мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час).

Тема 3. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні.

Періодизація історії українського мовознавства. Знакові особистості українського мовознавства (Л. А. Булаховський, П. Г. Житецький, А.Ю. Кримський, І. І. Огієнко, О. О. Потебня, С. Й. Смаль-Стоцький, Є.К.Тимченко, Ю. В. Шевельов).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Концепції розвитку сучасної мовознавчої науки

Тема 4. Лінгвоцентристська концепція науки. Поняття та сутність лінгвоцентризму. Філософсько-методологічні засади. Лінгвоцентризм у сучасній науці. Обмеження лінгвоцентричної парадигми.

Тема 5. Антропоцентричні концепції. Зарубіжне мовознавство (В. фон Гумбольдт, Ф. де Соссюр, Е. Сепір, Л. Вайсгербер та ін.). Сутність антропоцентризму. Антропоцентризм у мовознавстві. Значення антропоцентричних концепцій у сучасному науковому дискурсі.

Тема 6. Антропоцентричні концепції українських мовознавців. Антропоцентричні концепції в дослідницьких ракурсах. Епістемологічний та онтологічний ракурси. Мовна картина світу в сучасній антропоцентристській парадигмі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Проблеми сучасного мовознавства

Тема 7. Сучасна лінгвістика та її поліпарадигмальний характер. Актуальність проблеми. Поліпарадигмальність сучасної лінгвістики. Основні напрями сучасної поліпарадигмальної лінгвістики. Переваги та виклики поліпарадигмального підходу.

Тема 8. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (семасіологія, лінгвосеміотика й ономасіологія, психолінгвістика, етнолінгвістика та лінгвокультурологія, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія, комунікативна лінгвістика, прикладна лінгвістика, граматичні теорії, лінгвістика тексту, політична лінгвістика, рекламна лінгвосугестологія, текстологія, синергетика, аксіологія, теологія).

Тема 9. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Теоретичні засади сугестивної лінгвістики. Методи та підходи дослідження. Аналіз мовних стратегій впливу. Використання сугестивної лінгвістики в освіті, рекламі, політиці, психології.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Вечірня форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Історія становлення та розвитку науки (мовознавчої зокрема)								
Тема 1. Наука, її виникнення й еволюція Поняття, функції та завдання науки. Виникнення й	12	2		10	12	2		10

еволюція науки. Наукознавство як система знань Поняттєвий апарат, класифікація наук. Структура наукового пізнання. Наукова картина світу як результат наукового пізнання. Тенденції та шляхи розвитку сучасної науки (диференціація й інтеграція в науці).								
Тема 2. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час).Мовознавство в системі гуманітарних наук. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час).	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 3. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні. Періодизація історії українського мовознавства. Знакові особистості українського мовознавства	14	2	2	10	14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 1	40	6	4	30	40	6	4	30
Змістовий модуль 2. Концепції розвитку сучасної мовознавчої науки								
Тема 4. Лінгвоцентрист ська концепція науки. Поняття та сутність лінгвоцентризму. Філософсько- методологічні засади.	14	2	2	10	14	2	2	10

Лінгвоцентризм у сучасній науці. Обмеження лінгвоцентричної парадигми.								
Тема 5. Антропоцентричні концепції в зарубіжному мовознавстві (В.фон Гумбольдт, Ф.де Соссюр, Е.Сепір, Л. Вайсгербер та ін.). Сутність антропоцентризму. Антропоцентризм у мовознавстві. Значення антропоцентричних концепцій у сучасному науковому дискурсі.	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 6. Антропоцентричні концепції українських мовознавців. Антропоцентричні концепції в дослідницьких ракурсах. Епістемологічний та онтологічний ракурси. Мовна картина світу в сучасній антропоцентристській парадигмі.	14	2	2	10	14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 2	42	6	6	30	42	6	6	30
Змістовий модуль 3. Проблеми сучасного мовознавства								
Тема 7. Сучасна лінгвістика та її парадигмальний характер. Актуальність проблеми. Поліпарадигмальність сучасної лінгвістики. Основні напрями сучасної поліпарадигмальної	14	2	2	10	14	2	2	10

лінгвістики. Переваги та виклики поліпарадигмального підходу.								
Тема 8. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (семасіологія, лінгвосеміотика й ономасіологія, психолінгвістика, етнолінгвістика та лінгвокультурологія, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія, комунікативна лінгвістика, прикладна лінгвістика, граматичні теорії, лінгвістика тексту, політична лінгвістика, рекламна лінгвосугестологія, текстологія, синергетика, аксіологія, теологія)	12	2		10	12	2		10
Тема 9. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Теоретичні засади сугестивної лінгвістики. Методи та підходи дослідження. Аналіз мовних стратегій впливу. Використання сугестивної лінгвістики в освіті, рекламі, політиці, психології.	12	2	2	8	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	38	6	4	28	38	6	4	28
Усього	120	18	14	88	120	18	14	88

5. Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Вечірня форма
	Змістовий модуль 1. Історія становлення та розвитку науки (мовознавчої зокрема)		
1.	Тема 1. Наука, її виникнення й еволюція. Поняття, функції та завдання науки. Наукознавство як система знань. Поняттєвий апарат, класифікація наук. Структура наукового пізнання. Наукова картина світу як результат наукового пізнання. Тенденції та шляхи розвитку сучасної науки (диференціація й інтеграція в науці).	2	2
2.	Тема 2. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час). Мовознавство в системі гуманітарних наук. Виникнення та формування мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час).	2	2
3.	Тема 3. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні. Періодизація історії українського мовознавства. Знакові особистості українського мовознавства (Л. А. Булаховський, П. Г. Житецький, А.Ю.Кримський, І. І. Огієнко, О. О. Потебня, С. Й. Смаль-Стоцький, Є.К.Тимченко, Ю. В. Шевельов).		
	Разом за змістовим модулем 1	4	4
	Змістовий модуль 2. Концепції розвитку сучасної мовознавчої науки		

4.	Тема 4. Лінгвоцентристська концепція науки. Поняття та сутність лінгвоцентризму. Філософсько-методологічні засади. Лінгвоцентризм у сучасній науці. Обмеження лінгвоцентричної парадигми.	2	2
5.	Тема 5. Антропоцентричні концепції. Зарубіжне мовознавство (В. фон Гумбольдт, Ф. де Соссюр, Е. Сепір, Л. Вайсгербер та ін.). Сутність антропоцентризму. Антропоцентризм у мовознавстві. Значення антропоцентричних концепцій у сучасному науковому дискурсі.		
6	Тема 6. Антропоцентричні концепції українських мовознавців. Антропоцентричні концепції в дослідницьких ракурсах. Епістемологічний та онтологічний ракурси. Мовна картина світу в сучасній антропоцентристській парадигмі.	2	2
	Разом за змістовим модулем 2	4	4
	Змістовий модуль 3. Проблеми сучасного мовознавства		
7.	Тема 7. Сучасна лінгвістика та її поліпарадигмальний характер. Актуальність проблеми. Поліпарадигмальність сучасної лінгвістики. Основні напрями сучасної поліпарадигмальної лінгвістики. Переваги та виклики поліпарадигмального підходу.	2	2
8	Тема 8. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (семасіологія, лінгвосеміотика й ономасіологія, психолінгвістика, етнолінгвістика та лінгвокультурологія, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія, комунікативна лінгвістика, прикладна лінгвістика, граматичні теорії, лінгвістика тексту, політична лінгвістика, рекламна лінгвосугестологія, текстологія, синергетика, аксіологія, теологія).	2	2
9.	Тема 9. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Теоретичні засади сугестивної лінгвістики. Методи та підходи дослідження. Аналіз мовних стратегій впливу. Використання сугестивної лінгвістики в освіті, рекламі, політиці, психології.	2	2

	Разом за змістовим модулем 3	6	6
	Усього годин	14	14

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (вечірня форма)
	Змістовий модуль 1. Історія становлення та розвитку науки (мовознавчої зокрема)		
1	Тема 1. Наука, її виникнення й еволюція. Поняття, функції та завдання науки. Виникнення й еволюція науки. Наукознавство як система знань Поняттєвий апарат, класифікація наук. Структура наукового пізнання. Наукова картина світу як результат наукового пізнання. Тенденції та шляхи розвитку сучасної науки (диференціація й інтеграція в науці). Опрацювання теоретичної літератури. Підготовка до практичного.	10	10
2	Тема 2. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час). Мовознавство в системі гуманітарних наук. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час). Опрацювання теоретичної літератури. Підготовка до практичного.	10	10
3	Тема 3. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні. Періодизація історії українського мовознавства. Знакові особистості українського мовознавства. Опрацювання теоретичної літератури. Підготовка доповіді, презентації. Підготовка до практичного.	10	10
	Разом за змістовим модулем 1	30	30
	Змістовий модуль 2. Концепції розвитку сучасної мовознавчої науки	10	10
4	Тема 4. Лінгвоцентристська концепція науки. Поняття та сутність лінгвоцентризму. Філософсько-методологічні засади. Лінгвоцентризм у сучасній науці. Обмеження лінгвоцентричної парадигми. Написання доповіді. Підготовка до практичного.		
5	Тема 5. Антропоцентричні концепції. Зарубіжне мовознавство. Антропоцентричні концепції в зарубіжному мовознавстві (В.фон Гумбольдт, Ф.де Соссюр, Е.Сепір, Л. Вайсгербер та ін.). Антропоцентризм у мовознавстві. Значення антропоцентричних концепцій у сучасному науковому дискурсі. Написання доповіді. Підготовка до практичного.	10	10
6	Тема 6. Антропоцентричні концепції українських мовознавців. Антропоцентричні концепції в дослідницьких ракурсах. Епістемологічний та онтологічний ракурси. Мовна	10	10

	картина світу в сучасній антропоцентристській парадигмі. Опрацювання теоретичної літератури. Підготовка до практичного.		
	Разом за змістовим модулем 2	30	30
	Змістовий модуль 3. Проблеми сучасного мовознавства	10	10
7	Тема 7. Сучасна лінгвістика та її парадигмальний характер. Актуальність проблеми. Поліпарадигмальність сучасної лінгвістики. Основні напрями сучасної поліпарадигмальної лінгвістики. Переваги та виклики поліпарадигмального підходу. Опрацювання теоретичної літератури. Підготовка до практичного.		
8	Тема 8. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (семасіологія, лінгвосеміотика й ономасіологія, психолінгвістика, етнолінгвістика та лінгвокультурологія, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія, комунікативна лінгвістика, прикладна лінгвістика, граматичні теорії, лінгвістика тексту, політична лінгвістика, рекламна лінгвосугестологія, текстологія, синергетика, аксіологія, теологія). Підготовка презентації. Підготовка до практичного.	10	10
9	Тема 9. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Теоретичні засади сугестивної лінгвістики. Методи та підходи дослідження. Аналіз мовних стратегій впливу. Використання сугестивної лінгвістики в освіті, рекламі, політиці, психології. Підготовка презентації.	8	8
	Разом за змістовим модулем 3	28	28
	Усього	88	88

Як самостійну роботу здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Неформальна освіта		
	Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до теми (та/або компетентності, результати навчання, що формуються)

1.	Coursera — міжнародна онлайн-платформа, що об'єднує курси провідних університетів і компаній. Viral Marketing and How to Craft Contagious Content - Вірусний маркетинг та створення контенту, що швидко шириться Громадська організація Міжнародна фундація науковців і освітян-міжнародне підвищення кваліфікації, вебенари, тренінги з актуальних питань третього тисячоліття https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScjup_IL6JnnCRCYUxOO_xBKo1pNbMQOXyLVYPGfdr186ZwoA/viewform?plhttps://www.deepl.com/ru/translator https://www.iesfukr.org/event/63 https://iesfukr.com.ua https://www.iesfukr.org/event/102 Після завершення курсів надається сертифікат.	Дотично до формування програмних результатів навчання: ПРН01. ПРН06. ПРН08. ПРН12.
----	--	---

Для зарахування як періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій), пояснення, дискусія, постановка й обговорення проблемних питань;

наочні: ілюстрація (зокрема мультимедійні презентації), метод безпосереднього спостереження, презентація ОЛШ;

практичні: тренувальні вправи, самостійні завдання, практичні роботи, індивідуальні навчально-дослідні завдання, різноаспектний аналіз базових концепцій світового й вітчизняного мовознавства в діяхронії та базових концепцій сучасного мовознавства в перспективних напрямках.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Методами поточного та періодичного контролю є усне опитування, оцінювання виконання практичних завдань, письмових завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усних відповідей, повідомлень, презентацій.

Підсумковий контроль: формою підсумкового контролю в рамках навчальної дисципліни є іспит.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За системою ОНУ імені І.І.Мечнико ва	Оцінка ECTS	Визначення
1	2	3
90–100	A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Виявляє цінні творчі ідеї.
85–89	B	Здобувач достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал щодо проблеми, яка розглядається на занятті, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C	Здобувач припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	D	Здобувач припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E	Здобувач припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	Здобувач продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
0–34	F	Здобувач не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

11. Питання для поточного контролю

1. Визначення науки, її завдання та функції.
2. Виникнення й еволюція науки.
3. Понятійний апарат. Класифікація наук.
4. Структура наукового пізнання.
5. Наукова картина світу як результат наукового пізнання.
6. Історія становлення картин світу. Класифікації Халліга й Вартбурга, Роже, Касареса та ін.

7. Тенденції розвитку сучасної науки.
8. Шляхи розвитку сучасної науки (диференціація й інтеграція в науці).
9. Мовознавство в системі гуманітарних наук.
10. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки (антична доба, середньовіччя, Новий час).
11. Історичні підвалини становлення мовознавчої науки в Україні.
12. Періодизація історії українського мовознавства.
13. Знакові особистості українського мовознавства (Л. А. Булаховський, П. Г. Житецький, А. Ю. Кримський, І. І. Огієнко, О. О. Потебня, С. Й. Смаль-Стоцький, Є. К. Тимченко, Ю. В. Шевельов).
14. Знакові особистості сучасної української науки.
15. Лінгвоцентристська концепція науки.
16. Антропоцентричні концепції в зарубіжному мовознавстві (В. фон Гумбольдт, Ф. де Соссюр, Е. Сепір, Л. Вайсгербер та ін.).
17. Антропоцентричні концепції українських мовознавців.
18. Антропоцентричні концепції в дослідницьких ракурсах. Епістемологічний напрям.
19. Антропоцентричні концепції в дослідницьких ракурсах. Онтологічний напрям.
20. Мовна картина світу в сучасній антропоцентристській парадигмі.
21. Картини світу в сучасному мовознавстві.
22. Сучасна лінгвістика та її поліпарадигмальний характер.
23. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Теоретичні засади сугестивної лінгвістики.
24. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Методи та підходи дослідження. Аналіз мовних стратегій впливу.
25. Одеська лінгвістична школа сугестивної лінгвістики. Використання сугестивної лінгвістики в освіті, рекламі, політиці, психології.
26. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (семасіологія, лінгвосеміотика).
27. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (ономасіологія, психолінгвістика).
28. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (етнолінгвістика, лінгвокультурологія).
29. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика).
30. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (лінгвоконцептологія, комунікативна лінгвістика).
31. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (прикладна лінгвістика, граматичні теорії).
32. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (асоціативна лінгвістика, лінгвістика тексту).
33. Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (політична лінгвістика, лінгвосинергетика).

34.Нові напрями сучасних лінгвістичних досліджень (теологія, текстологія).

12. Розподіл балів, які отримують аспіранти

У ході поточного контролю аспірант може отримати максимальну оцінку 100 балів. Якщо за результатами поточного контролю аспірант набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість балів із дисципліни.

Поточний контроль								Загальна оцінка
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			Підсумковий контроль (іспит)	
T1	T2-3	T4 -5	T6	T7	T8	T9		
10	15	15	10	5	5	10	30	100
Разом: 25		Разом: 25		Разом: 20				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Історія, концепції та сучасні досягнення науки»

2. Силабус навчальної дисципліни «Історія, концепції та сучасні досягнення науки».

14. Рекомендована література

Основна

1. Бігунова Н. О. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання: монографія. Одеса: КП ОМД, 2017. 580 с.
2. Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної; укл.: Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. ПереяславХмельницький: «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.
3. Гогоренко О. В. Нейролінгвосеміотична модель публіцистичного кінодискурсу: стратегії впливу : дис. ... д-ра філол. наук. Одеса, 2024. 491 с
4. Довбня Л.Е., Товкайло Т.І. Історія українського мовознавства в іменах: навч. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 140 с.
5. Довбня Л. Е., Товкайло Т.І. Мовознавча діяльність Юрія Шевельова в Українському вільному університеті Мюнхена. *Молодий вчений* : наук. журнал. 2016. №5. С. 490-493.
6. Дружинець М. Л., Бойко О. М. Фемінітиви в медіадискурсі: лінгвістичний експеримент. Scientific research: modern challenges and future prospects. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany, 2025. Pp. 482-487.
7. Дружинець М.Л., Гамуляк К.В. Акторський дискурс: соціофонетичне дослідження вокальної орфоєпії. Abstracts of XV International Scientific and Practical Conference. Bergen, Norway, 2025. Pp. 128-133.
8. Дружинець М.Л. Генеза української літературної мови та національні засади правопису в концепціях В. Німчука *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Філологія. Ужгород: ПП Данило С.І., 2023. Вип. 2 (50). Ужгород С. 168-174
9. Дружинець М. Л. Генеза української літературної мови у гіпотезах та концепціях Ю.Карпенка. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2022. Вип. 29. С. 24 – 36.
10. Дружинець М.Л., Ковалевська Т.Ю., Романченко А.П. Усне мовлення української та русинської діаспори: консонантна орфоєпія / М.Л. Druzhynets, T.Yu. Kovalevska, A.P. Romanchenko. The Spoken Language of Ukrainian and Rusin Diasporas: Consonant Orthoepy. *International Historical Journal RUSIN: Association "Rus"* (Chişinău, Moldova). 2021. Nr. 65. Pp. 230-249.
11. Дружинець М. Комунікативні конфліктні стратегії й тактики (на матеріалах реаліті-шоу). *Причорноморські філологічні студії*. Вип. 4. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 20-26.

- 12.Дружинець М.Л. Провідні тенденції та прогресивні лінії розвитку. Одеська лінгвістична школа: пріоритетні напрями: колект. моногр. / за заг. ред. Ковалевської Т. Ю. Одеса: Видавець С.Л. Назарчук, 2024. С. 10-19.
- 13.Дружинець М.Л. Психофоносемантичний потенціал жіночого імені: алгоритм атрибутивного ступенювання. *Записки з українського мовознавства*. Вип.31. Одеса, 2024. С. 26-37.
- 14.Дружинець М.Л. Психофоносемантичний потенціал сонорних звуків української та польської мов (експериментальне дослідження). *Прикарпатський вісник наукового товариства імені Шевченка. Слово*. 19 (71). 2024. С. 129-142.
- 15.Дружинець М. Л. Українське усне мовлення: психо- та соціофонетичний аспекти: монографія. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 580 с.
- 16.Дружинець М. Л. Усне мовлення українських респондентів полілінгвального простору: норма та девіації. Одеська лінгвістична школа: виміри сьогодення: колективна монографія. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2023. С. 17–39.
- 17.Історія науки і техніки: навчальний посібник для іноземних студентів / С.О.Костишева, С. Ю. Боева, Л. Р. Ігнатова, І. К. Лебедев, НТУУ «КПІ». Київ : НТУУ «КПІ», 2015. 320 с.
- 18.Ковалевська А. В. Алгоритм нейтралізації патогенних текстів в українському інформаційному просторі. Одеська лінгвістична школа: модерні парадигми : колект. моногр. / за заг. ред. Ковалевської Т. Ю. Одеса : ПолиПринт, 2018. – С. 175–285.
- 19.Ковалевська А. В. Політичний патогенний мегадискурс: алгоритм нейтралізації : дис. ... д-ра філол. наук. Одеса, 2021. 515 с.
- 20.Ковалевська А. В. Сугестія та сугестивні тексти: витоки і специфіка. Одеська лінгвістична школа: у просторах інтерпретацій : колект. моногр. / за заг. ред. Ковалевської Т. Ю. Одеса : ПолиПринт, 2017. С. 239–247. 16.
- 21.Кутуза Н. В. Сугестія і маніпуляція: спільні й відмінні ознаки різновидів (видів) комунікативного впливу. *Записки з українського мовознавства* : Вип. 24 : У 2-х томах. Т. 2. : 3б. наук. праць = Opera in linguistica ukrainiana : Fascicullum. 24. Vol. 2 / Головний ред. Т. Ю. Ковалевська. Одеса : «ПолиПринт», 2017. С. 178–189. 12.
- 22.Кондратенко Н., Стрій Л., Білінська О. Лінгвопрагматика політичного дискурсу: типологія мовленнєвих жанрів: монографія. Одеса: Астропринт, 2019. 236 с.
- 23.Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
- 24.Кравченко Н. О. Синергійність англомовного релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід): монографія. Одеса : КП ОМД, 2017. 408с.

25. Кутуза Н. В. Комунікативна сугестія в рекламному дискурсі: психолінгвістичний аспект: монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 736 с.
26. Рекламний та PR-дискурс: аспекти впливу: збірник статей. Київ : Видавничий дім. Дмитра Бураго, 2015. 288 с.
27. Романченко А. П. Елітарна мовна особистість у просторі наукового дискурсу: комунікативні аспекти: монографія. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 541 с.
28. Романченко А., Ковалевська Т., Дружинець М. Компаративна парадигма прози Non-fiction: поліаспектний лінгвістичний вимір. *Езиков свят*. Т. 21. Кн 3. Благоевград, 2023. С. 51-62.
29. Романченко Алла, Ковалевська Тетяна, Дружинець Марія. Комунікативна мережа наукового дискурсу. Romanchenko, A. – Kovalevska, T. – Druzhynets, M.: The Communicative Network of Scientific Discourse. *Slavica Slovaca*, 56, 2021, No 1, pp. 3 – 16 (Bratislava).
30. Труба Г. М. Психо- і нейролінгвістична специфіка освітянського мережевого дискурсу: евристичне моделювання : автореф. дис. ... д-ра філол. наук, 2025. 47 с.
31. Kenyz A. V., Kenyz V. F. Modern Wartime Psyops: Communicative Typology. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 284 – 296.

Додаткова

1. Близнюк К. Р. Лексико-семантичне поле "патріотизм" в українській, англійській і польській мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. філол. н. Міністерство освіти і науки України, Донецький національний університет ім. Василя Стуса. Вінниця, 2019. 20 с.
2. Вегеш А., Лавер О. Видатний учений із серцем публіциста. Любомир Белей [Електронний ресурс]: до 60-річчя від дня народж.: біобібліогр. покажч. Департамент культури, національностей та релігій Закарпат. облдержадмін.; КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка» Закарпат. облради; уклад.: М. Б. Бадида, О. Д. Гаврош, І. В. Когутич-Гаврош. Ужгород, 2022. С. 6–12.
3. Венжинович Н. Професор Василь Васильович Німчук. До 80-річчя від дня народження славетного земляка (1933–2017). *Студії з філології та журналістики*: зб. наук. праць. 2018. Вип. 5. С. 17–20.
4. Венжинович Н. Професору Михайлові Сюську – 80. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2017. Вип. 22. С. 102–104.
5. Вовченко Г. Постаті в ономастиці: Любомир Белей. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. 2021. Вип. 1 (45). С. 142–149.
6. Гаврош О. Заповіт професора Белей: [про проф. каф. укр. мови філолог. ф-ту УжНУ Л. Белей]. *Укр. літ. газ.* 2018. 13 лип. С. 2: фот

7. Довбня Л.Е., Товкайло Т.І. Мовознавча спадщина С. Смаль-Стоцького. Література, соціологія і культурологія. Актуальні наукові проблеми. Гданськ: [б.в.], 2015. С. 25–28.
8. Довбня Л. Е. Товкайло Т.І, Товкайло А.В. Роль П. Г. Житецького в історії становлення та розвитку української мови. *Filologia, socjologia i kulturoznawstwo. Współczesne tendencje w naucei edukacji*. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamondtrading tour», 2016. С. 32-35.
9. Завальська Л. В. Комунікативний імідж політика в аспекті проблематики політичної лінгвоперсонології. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 343 – 354.
10. Кондратенко Н. В. Дебати так дебати, або комунікативна поведінка українських політиків у передвиборчих перегонах. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 306 – 318.
11. Ковалевська Т. Ю., Швець Ю. В. Нейролінгвістична природа густаторних предикатів. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 296- 308.
12. Космеда Т. А. Витоки теорії невербальної комунікації в українському мовознавстві: актуалізація вчення Л. Булаховського. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць*. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2015. Вип. 40. С. 74-81.
13. Космеда Т. А., Папіш В. А. Київський науковий осередок в історії української психолінгвістики: напрями та провідні персоналії. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 318-343.
14. Костриба О. В., Фінів В. М., Багрій Х. М. Лінгвоцентричний аспект інтернет-мемів соцмережного континууму. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 354-369.
15. Кушмар Л. Взаємовідношення між концептуальною та мовною картинами світу (на прикладі лексеми економічної сфери *клієнт*). *Психолінгвістика*. 2019. 25 (2). С. 164-180.
16. Лебедева Н. А., Бевзо Г. А., Малінська Г. Д. Порівняльна лексикологія української та англійської мов. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2022. Том 33 (72). № 2. Ч. 2. С. 45–52.
17. Сабадош І. В. Слово про вчителя. Науковий вісник Ужгородського університету. 2019. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/28442/1/%D0%A1%D0%9B%D0%9E%D0%92%D0%9E%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%20%D0%92%D0%A7%D0%98%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%AF.pdf>.

18. Труба Г. М. Особливості реалізації бурлескної метамови комунікативної особистості освітянина в інформаційному суспільстві. *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Видавець С.Л.Назарчук, 2025. Вип. 32. С. 379 – 388.
19. Широков В. А., Любченко Т. П., Шевченко І. В., Широков К. В. Граматичні системи. Феноменологічний підхід. К. : Наукова думка, 2018. 312 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. www.library.edu-ua.net/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
3. <http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України
4. <http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова
5. <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”
6. Journals.uran.i.ua – “Наукова періодика України”
7. <http://uateka.com/uk/article/science/1141> – Електронна бібліотека України. Наука й освіта. Національна академія наук України
8. <http://www.macsanomat.com/index.php/term/9da4ab975b5460a0ae536e6256a6a55e9b5c5e5c66b06b6956afada592a3b068a460.xhtml> – Енциклопедія. Наука.